

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ҮҮҮЛШЫН ЖЭЛДЭ — ШЭНЭ АМЖАЛТ

Промышленностиин, барилгын, транспортын, хэлхээ холбооны, худалдаа наймааны, нийтнн эдээ хоолой, ажалшад айбаа эрилтэ хангадаг хүдэмэрилэгшэд — түрүүшүүлэй зүблөөнөө

Нүхэр Л. С. АСЕЕВЭЙ элдхэл тушаа үгэ хэлэлгэ

В. И. ЛЕНИНЭЙ 100 ЖЭЛЭЙ ОЙДО — ЭРХИМ УГТАМЖА

Үгэ хэлээн олонхи нүхэр энэ асуудалда гол анхрал хандуулаа. Предприятинуудай, промышленностийн халбаринуудай, министрствунуудай хүдэмэрини үр дүн согондоо гаргагдажа, партино-ажамин эдэбхитэй зүблөөн дээр мүн дэ зүбшөн хэлсэгдэн байна. Коллективнууд 1970 онойгоо шэнэ социалист уялга баталан абаа. Тэрэнэ дүүргэхэ тодорхой арга зам хараалаа.

Апрелин 22-ой үдэр бүхү завод, зарим цехүүдэй коллективүүд хоёр үдэрэй туршда алман металл, материалаараа хүдэлэ юм.

Бүхү коллектив, цех, участогуудай хүдэмэришэл 1970 оной тогтохой социалист уялга баталан абаа. Продукциин шилэр хайжаруулаха, гол фондуудал ашагтай наймаар хэрэглэж, технико-экономическа гайн үр дүн туйлаха асуудалда коллективн гол анхрал хандуулагданхай. Коллективн социалист хүдэмэрин түсэй зохёогдоо. Энэ түсэй 1969—75 онуудай туршда бөөлүүлгэдэхээр хараалагдана. Үйлэбэрээ өнхөжөрүүлэхэ, научно-техническа дэбжэлтэ туйлаха, ажалай бүтээгэ дэбжэлтэ туйлаха, хүдэмэришэлэй ирэнхи бэлдэхэ, мөргөлжэ шалбари дэбжэлтэ хэсэ талвар тодорхой хэмжээн хараалагдана, бөөлүүлгэдэхэ эхилээ. Энэ зэрэгтэ инженерно-техническа хүдэмэришэлэй оруулаха тунаа намэрин, эхэ Тиммэнэ инженер, техник бүтэнэй хэбэн ажал оролто тусхай парточка бин болдогдоо. Хүдэмэришэл хоёр-гурбан мөргөлжэ шудалжа байна.

Хурмаханай леспромхозой бага комплексно бригадир В. П. Парамонов өрөөнгөө бригадин гашуудай үмөнөө суглаана д хабалалцагшад а м а р г а л а д, а ж а л а х а р г т у х а й г а т а т а д, т о р д о р х о й г о о р х ө р ө ж ө х ө г. Манай бригада республика соогоо наймаажэ болон нүхэр Шукниной бригадгай мурсыгдэ. Леспромхозой энэ хоёр бригада ажаллаа зүбөөр эмхидхэжэ, эхэ бүтээгэ туйлахан байна.

Бүтээгэ эхэйгээр хүдэлхын, абахан уялгага бөөлүүлхын тула ажаллаа зүбөөр эмхидхэхэ, шэнэ техника, түрүү технологи нөбөрүүлгэдэхэ юм. Манай бригадинд абахан уялгага дүүргэхэ талвар түрүүшын ажал хэе гэхээр. Январь соо 4000 кубометр модо бэлдэхэ аад, 3600 кубометр модон талдуулаади.

Нүхэр Парамонов бригадын абахан уялгага, хэбэн ажал тухай хөөрхөө зураа, зарим шухала болон асуудал тушаа анхрал хандуулаха, эрилтэ табиан байна. Модо ашаха хүсэ эхэйгэ погрэуэчн, модошынэ ойгоор зөөхэ антобус десромхоздэ эхэ хароттой болоо. Леспромхоздэ шэнэ техника үгэхэ тухай асуудал шиндэхынэ «Забайкалесе» комбинатд хүтэлбэрлэлшэлтэ тэрэ хандлаа.

Манай коллектив үнгрэн жэлэй социалист уялгага бодого дээрнэ дүүргэ, технико-экономическа талаараа найр дун туйлаа. — гэжэ тэрэ мэдүүлэ. — Продукци худалдаха 1969 оной түсэй 104,5 процентдэ хүргэгдэн, гурданд олоо дөхө оруулаха даабари үдүүлэн зүүргэгдэн байна. Тусэблэлтын болон экономическа урмашуулшн шэнэ гурмаар худалжа байгаа манай коллектив жэлэй үр дүнгөөр 3 миллион 424 мянган түхэрэйг экономическа фонд байгуулаха шалда. Тэрэнэй гуртгой хубинь үйлэбэрээ хүгжөөн үргэдэхэ, шэнэ техника ашаглаха хэрэгтэ зориулагдаа. Ихэнх хубинь хүдэмэришэдэ, материална урмашуулаа. 13-аань сални болгон баруулаа, культурно-ажалуудай барилга эрхилдэхэ хэрэгдэгдэхэ юм.

Тусэбтэ табан жэлэй үнгрэн дүрбн жэлэй хугасада заводой үйлэбэри илээд эхээр үргэдэхэдөө, ажалай бүтээгэ дэбжэлүүлгэдэ. Заводой цех, талвар, участок бүхэнэй коллектив ажалай нийлэжэ бахтада жагсан, амжалта туйлан ажаллана. Бүтээгэ арадай энэ социалист мурсынон түүрү зэрэгтэ коммунистууд жагсан байна. Токарь Федоров, елсэрь Натворов, токарь Колдов болон бусад олон үйлэбэрини түрүүшүүд ажаллаа коммунист ёшоор хаража, бусадтай найр жашаа харууна. Тэдэр өндөгдөгөө табан жэлэй хэдэн үр дүн дүүргэжэ, 1971 оной түсэйг ажаллаха байна. 15 цехэй, 14 абагай коллективүүд коммунист ажалай хүнэтэ нэр зэрэгтэ хүртэйлэй. Бүхн дээрэ заводой хүдэмэришэлдэ 45 процентн коммунист ажалай коллективн, ударингай нэр зэргэ бодого ажал хэрэгтэрэ харуулаха юм.

Эрхэм үүхэм гаргажа байхан түрүүшүүд заводтоной олон. В. И. Ленинэй 100 жэлэй ой гүсэхэ үдэр алмандал, материалар продуктү үйлдэрилэхэ гойн үүсэхэ манай заводто үргөөр дэмжэгдэ.

Эхэ модо отолон талдуулаха арга хандуулаа. Тусэбтэй ёшоор модон буюу жэлэй ажалай бүтээгэ нара соо 80 процентдэ байха ёстой юм. Бригадингай гашуун бүхэнэй бүтээгэ 120 кубометр болоо.

Манай бригада леспромхозой модонтой хамта 1970 оной социалист уялга баталан абаад, тэрэнэ бөөлүүлгэдэхэ хүсэ шадалаа зориулжа байна. Бригадин мусоор нара бүрдэ 3000 кубометр модо отолон талдуулаха, жэл соо 36 мянган кубометр модо бэлдэхэ гэжэ хараалаади. Бүтээгэ эхэйгээр хүдэлхын, абахан уялгага бөөлүүлхын тула ажаллаа зүбөөр эмхидхэхэ, шэнэ техника, түрүү технологи нөбөрүүлгэдэхэ юм. Манай бригадинд абахан уялгага дүүргэхэ талвар түрүүшын ажал хэе гэхээр. Январь соо 4000 кубометр модо бэлдэхэ аад, 3600 кубометр модон талдуулаади.

Хурмаханай леспромхозой бага комплексно бригадир В. П. Парамонов өрөөнгөө бригадин гашуудай үмөнөө суглаана д хабалалцагшад а м а р г а л а д, а ж а л а х а р г т у х а й г а т а т а д, т о р д о р х о й г о о р х ө р ө ж ө х ө г. Манай бригада республика соогоо наймаажэ болон нүхэр Шукниной бригадгай мурсыгдэ. Леспромхозой энэ хоёр бригада ажаллаа зүбөөр эмхидхэжэ, эхэ бүтээгэ туйлахан байна.

Тусэбтэ табан жэлэй үнгрэн дүрбн жэлэй хугасада заводой үйлэбэри илээд эхээр үргэдэхэдөө, ажалай бүтээгэ дэбжэлүүлгэдэ. Заводой цех, талвар, участок бүхэнэй коллектив ажалай нийлэжэ бахтада жагсан, амжалта туйлан ажаллана. Бүтээгэ арадай энэ социалист мурсынон түүрү зэрэгтэ коммунистууд жагсан байна. Токарь Федоров, елсэрь Натворов, токарь Колдов болон бусад олон үйлэбэрини түрүүшүүд ажаллаа коммунист ёшоор хаража, бусадтай найр жашаа харууна. Тэдэр өндөгдөгөө табан жэлэй хэдэн үр дүн дүүргэжэ, 1971 оной түсэйг ажаллаха байна. 15 цехэй, 14 абагай коллективүүд коммунист ажалай хүнэтэ нэр зэрэгтэ хүртэйлэй. Бүхн дээрэ заводой хүдэмэришэлдэ 45 процентн коммунист ажалай коллективн, ударингай нэр зэргэ бодого ажал хэрэгтэрэ харуулаха юм.

Эрхэм үүхэм гаргажа байхан түрүүшүүд заводтоной олон. В. И. Ленинэй 100 жэлэй ой гүсэхэ үдэр алмандал, материалар продуктү үйлдэрилэхэ гойн үүсэхэ манай заводто үргөөр дэмжэгдэ.

Эрхэм үүхэм гаргажа байхан түрүүшүүд заводтоной олон. В. И. Ленинэй 100 жэлэй ой гүсэхэ үдэр алмандал, материалар продуктү үйлдэрилэхэ гойн үүсэхэ манай заводто үргөөр дэмжэгдэ.

Эрхэм үүхэм гаргажа байхан түрүүшүүд заводтоной олон. В. И. Ленинэй 100 жэлэй ой гүсэхэ үдэр алмандал, материалар продуктү үйлдэрилэхэ гойн үүсэхэ манай заводто үргөөр дэмжэгдэ.

Эрхэм үүхэм гаргажа байхан түрүүшүүд заводтоной олон. В. И. Ленинэй 100 жэлэй ой гүсэхэ үдэр алмандал, материалар продуктү үйлдэрилэхэ гойн үүсэхэ манай заводто үргөөр дэмжэгдэ.

Эрхэм үүхэм гаргажа байхан түрүүшүүд заводтоной олон. В. И. Ленинэй 100 жэлэй ой гүсэхэ үдэр алмандал, материалар продуктү үйлдэрилэхэ гойн үүсэхэ манай заводто үргөөр дэмжэгдэ.

Хорин леспромхозой хүдэмэришэн Иринчя Пл...

Улаан-Удын анназын сарь А. Суворов.

«Одон» гэжэ ательсэй хүдэмэрилэгшэ Парасковья Ковенева.

Нарин сэбнэй фабрикн фэрэгшэ В. М. Ведутова.

дэжэ байна. Ойрчн сагта кибн хүсэ шадалаа 2—3 дахин элдэ хараалагдана. Механизациин үргэдэхэдэ, материално-техника хангалга хайжаржа байна. Зүүн-Сибирин түмэр замдэ ленин начальник Г. И. Тиммэнэ үгэ хэлэжэ. Түмэр замын элсэжэ, үнгрэн ажал хэе гэхээр, Ардай ажалын элдэ ашаа шэнэ шэрэгтэ зориулгаар түмэр замдэ мун вагонууды ашаглалга шалда. Станцинууд, ашаагай шэнэ техникээр хангагдажа байна. Ардай ажалын элдэ ашаа шэнэ шэрэгтэ зориулгаар түмэр замдэ мун вагонууды ашаглалга шалда. Станцинууд, ашаагай шэнэ техникээр хангагдажа байна. Ардай ажалын элдэ ашаа шэнэ шэрэгтэ зориулгаар түмэр замдэ мун вагонууды ашаглалга шалда.

НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКЭ ДЭБЖЭЛТЭ — МҮНӨВ ҮЕЫН ГОЛ ШЭГЛЭЛ

Эрдэм техникни туйласты үйлдэрилэхэ нөбөрүүлгэдэ, научно-техническа дэбжэлтэ туйластай наа, арадай ажалла амжалтатгаар хүтэжэжэ болонгоүй гэжэ үгэ хэлсэгтэ тэбдэгдэ. Шэнэ техника, түрүү технологи нөбөрүүлгэдэ, үйлэбэрээ өнхөжөрүүлэхэ, автомат арга хэрэглэжэ байхан коллективүүд нийтэн үйлэбэринэ ашаг эхэйгэ болгоно, эхэ продукция үйлдэрилэхэ гэхэ.

Заводой мөргөлжэ туйлаха оруудан дурдахаанууды үйлдэрилэхэ нөбөрүүлгэдэ ашаг нийдэн 97 мянган түхэрэйг арьвалалта хөдөр. Мун 100 мянган түхэрэйг экономическа амалта үгэхэ ухаан зөөлөгчн 31 дурдагал оруулагдаа. Гаина заводой эдэбхитэйшүүл, уралан нарижуудалгай үйлдэбэрээ өнхөжөрүүлэхэ хэрэгтэ эхэ туна нэмэри оруулжа байна. Научно-техническа дэбжэлтэ туйлаха хэрэгтэ зориулагдахан элдхэдэй хэмжээ абуулаа хараалагдаа, бөөлүүлгэдэхэ эхилээ. Энээнэй ашаар заводоной технико-экономическа талаараа найр дун туйлаана, продукция худалдаха түсэбөө үдүүлэн дүүргэжэ.

Мунөө манай заводонойд үйлдэбэрэ хүгжөөжэ гол шэглэл тодорхойлоо. Тэрэнэ юуб гэхэдэ, техническо дэбжэлтэ юм. Хүтэр ажал онхөжөрүүлэхэ, автомат хэрэглэха, ашаа дэбжэ, буулгаха бүхү ажалыа механизмын хүсөөр хэдэ болохо тэдэриг бад бөхн хүдэмэри хэглэжэ байна. Табан жэлэй туршда буюу ажал онхөжөрүүлэхэ гэжэ хараалагдаа. Мун коллективн социалист хүдэмэрини 6 жэлэй түсэй зохёогдоо. Сал үргэлжин карьеруудай болохо, хүдэмэришэлэй нэрэ гашуулаа тэмтэн, олон жэл соо ажаллаха хэрэгтэ нима түсэйг уял шилэр тэн эхэ юм.

Төкмөтин, вагон ашабарилгада шилэ, түрүү ара хэрэглэха, материално-техническа хандалга үйлдэрилэхэ тухай нүхэр Шоталов мун дэ тэбдэгдэ.

Галууд-Нуурай шахануудай гашуудай өрөөн шалгаланын директорларенин начальни Р. Г. Даржава зайбарилла. Шулуу нүррэй шалгалта хүдэмэришэлэй шилэ, түрүү ара хэрэглэха, материално-техническа хандалга үйлдэрилэхэ тухай нүхэр Шоталов мун дэ тэбдэгдэ.

Мунөө манай заводонойд үйлдэбэрэ хүгжөөжэ гол шэглэл тодорхойлоо. Тэрэнэ юуб гэхэдэ, техническо дэбжэлтэ юм. Хүтэр ажал онхөжөрүүлэхэ, автомат хэрэглэха, ашаа дэбжэ, буулгаха бүхү ажалыа механизмын хүсөөр хэдэ болохо тэдэриг бад бөхн хүдэмэри хэглэжэ байна. Табан жэлэй туршда буюу ажал онхөжөрүүлэхэ гэжэ хараалагдаа. Мун коллективн социалист хүдэмэрини 6 жэлэй түсэй зохёогдоо. Сал үргэлжин карьеруудай болохо, хүдэмэришэлэй нэрэ гашуулаа тэмтэн, олон жэл соо ажаллаха хэрэгтэ нима түсэйг уял шилэр тэн эхэ юм.

Мунөө манай заводонойд үйлдэбэрэ хүгжөөжэ гол шэглэл тодорхойлоо. Тэрэнэ юуб гэхэдэ, техническо дэбжэлтэ юм. Хүтэр ажал онхөжөрүүлэхэ, автомат хэрэглэха, ашаа дэбжэ, буулгаха бүхү ажалыа механизмын хүсөөр хэдэ болохо тэдэриг бад бөхн хүдэмэри хэглэжэ байна. Табан жэлэй туршда буюу ажал онхөжөрүүлэхэ гэжэ хараалагдаа. Мун коллективн социалист хүдэмэрини 6 жэлэй түсэй зохёогдоо. Сал үргэлжин карьеруудай болохо, хүдэмэришэлэй нэрэ гашуулаа тэмтэн, олон жэл соо ажаллаха хэрэгтэ нима түсэйг уял шилэр тэн эхэ юм.

Зүлөөндэ хаоаадагшад забнарлалгын үсэд. Ф. СОРОКИННО фото.

Мунөө манай заводонойд үйлдэбэрэ хүгжөөжэ гол шэглэл тодорхойлоо. Тэрэнэ юуб гэхэдэ, техническо дэбжэлтэ юм. Хүтэр ажал онхөжөрүүлэхэ, автомат хэрэглэха, ашаа дэбжэ, буулгаха бүхү ажалыа механизмын хүсөөр хэдэ болохо тэдэриг бад бөхн хүдэмэри хэглэжэ байна. Табан жэлэй туршда буюу ажал онхөжөрүүлэхэ гэжэ хараалагдаа. Мун коллективн социалист хүдэмэрини 6 жэлэй түсэй зохёогдоо. Сал үргэлжин карьеруудай болохо, хүдэмэришэлэй нэрэ гашуулаа тэмтэн, олон жэл соо ажаллаха хэрэгтэ нима түсэйг уял шилэр тэн эхэ юм.

Мунөө манай заводонойд үйлдэбэрэ хүгжөөжэ гол шэглэл тодорхойлоо. Тэрэнэ юуб гэхэдэ, техническо дэбжэлтэ юм. Хүтэр ажал онхөжөрүүлэхэ, автомат хэрэглэха, ашаа дэбжэ, буулгаха бүхү ажалыа механизмын хүсөөр хэдэ болохо тэдэриг бад бөхн хүдэмэри хэглэжэ байна. Табан жэлэй туршда буюу ажал онхөжөрүүлэхэ гэжэ хараалагдаа. Мун коллективн социалист хүдэмэрини 6 жэлэй түсэй зохёогдоо. Сал үргэлжин карьеруудай болохо, хүдэмэришэлэй нэрэ гашуулаа тэмтэн, олон жэл соо ажаллаха хэрэгтэ нима түсэйг уял шилэр тэн эхэ юм.

Мунөө манай заводонойд үйлдэбэрэ хүгжөөжэ гол шэглэл тодорхойлоо. Тэрэнэ юуб гэхэдэ, техническо дэбжэлтэ юм. Хүтэр ажал онхөжөрүүлэхэ, автомат хэрэглэха, ашаа дэбжэ, буулгаха бүхү ажалыа механизмын хүсөөр хэдэ болохо тэдэриг бад бөхн хүдэмэри хэглэжэ байна. Табан жэлэй туршда буюу ажал онхөжөрүүлэхэ гэжэ хараалагдаа. Мун коллективн социалист хүдэмэрини 6 жэлэй түсэй зохёогдоо. Сал үргэлжин карьеруудай болохо, хүдэмэришэлэй нэрэ гашуулаа тэмтэн, олон жэл соо ажаллаха хэрэгтэ нима түсэйг уял шилэр тэн эхэ юм.

Мунөө манай заводонойд үйлдэбэрэ хүгжөөжэ гол шэглэл тодорхойлоо. Тэрэнэ юуб гэхэдэ, техническо дэбжэлтэ юм. Хүтэр ажал онхөжөрүүлэхэ, автомат хэрэглэха, ашаа дэбжэ, буулгаха бүхү ажалыа механизмын хүсөөр хэдэ болохо тэдэриг бад бөхн хүдэмэри хэглэжэ байна. Табан жэлэй туршда буюу ажал онхөжөрүүлэхэ гэжэ хараалагдаа. Мун коллективн социалист хүдэмэрини 6 жэлэй түсэй зохёогдоо. Сал үргэлжин карьеруудай болохо, хүдэмэришэлэй нэрэ гашуулаа тэмтэн, олон жэл соо ажаллаха хэрэгтэ нима түсэйг уял шилэр тэн эхэ юм.

ХҮНДЭТЭ НҮХЭД УНШАГШАД!

Долоон гараг (суббото) бүхэнд газетмнэй дүрбэдхи нюурта хэблэгдэдг тусгаар хуудан мүнөө «Толи» гэж нэрэтэй болонхой.

Ажабайдалай бүх талы гүнзэгыгөөр үргэнөөр, уран хурсаар харуулан, найн найхан үзэгдэлүүды тоб байха, толотомо нонороор, «нюдэнэй хужар, шэхэнэй шэмэг» болгон зураглаха, муу муухай ушарнууды, барга бүүдүүлг ба албан хойрог аяг ааша гаргалд хүдхэшүүды, совет хүнүүдэй арюун заншалда харша ябадалтай этгээдүүды эрид хурсаар шүүмжэлһн материалнууд «Толидо» хэблэгдэхээр хараалгадана. «Толидо» гаргагдамар бэшгүүдэй удхан гол түлб имэрхүү байха.

Жанрын талаар ямар материалнууд байхаб гэбэл, шухала асуудалаар, илангаа хүний хумүүжүүлгын асуудалаар гүн удхатайгаар, уран хурсаар бэшгэдһн богонихон расказ, шэнэ шүлгүүд, магтаал ба соло дуудлага, шэнэ дуун, онтохон, басни, шог ёгто, үнэн болоһон ушар (быль), оһнһон үгнүүд, таабари, кроссворд, шарж, шорлоһон зураг гэхэ мэга.

Хүндэтэ уншагшад! «Толи» тухаймнэй өөһэ-лынгөө һанамжа хэлэхыетнай, дурадхалнууды оруулхыетнай, «Толидо» хэблэгдэмээр материалнууды эльгэжэ байхыетнай гуйнабди.

Гунга ЧИМИТОВ

БОГОНИ ШҮЛЭГҮҮД

ХҮНЭЙ ЗАН
Ехээрхэмэ, хинсайһан хүниие ханшые
Ехэ хүн гэхэгүйл—тэнэг хүн гэхэл.
Арад нитһээ бээ илгангүй нэгтэшые
Ая соонь ябаһан хүмнэй одоол ехэл.

ТУРЛААГ

Хара муухай турлаагые
Хаагалаагарнь танинаб.
Харата гүртэ хүниие
Шабэнээгэрнь танинаб.

ҺЭРГҮЛЭМЖЭ

Буритай, хоротой хүнүүдээр хушуу холбоо.
Буруу бухажна, һүүдэр бэдэрэн дашуурнаш.
Аза маргал эдэлхэгүйш даа хомоомо.
Аршаан хүртэ: «Налууһнаа—гашууниинь».

ИМЭЛ ХҮН

Хамаг зоний хэрэгые
Хахад үдэр болгодог.
Харин өөрһинхэ хэхээ
Хахад һүни бододог.

АХИР АМИТАД

Өхөн соохи бөөрз,
Үндэгэн соохи шарань аад.
Өдэрхэнэ байха өөрз
Үзэлнгэй амитад ушарна даа.

НОЁН

Ехэ зэргэтэй,
Ендэртэ дуратай,
Уһан хэлэтэй—
Удха багатай.

Үбэлэй үедэ аяншалхдаа һонин даа.
И. АЛЫМНАЙ фото-этид.

Жинхэнэ

«ТОХИР ХУРГАН АМАН ТЭЭ-ШЭЭ»

Аюул тодхор—архиаа

Тэднэйгэ үнхэнэй ябаггүй байһан аад, нэгэтэ ошоходонмай, һангаминий уйлаха нууба. «Басагыемнай болһиницада абаа, хээшые гарахань мэдэгдэнгүй. Хүндэхи үбһөн гэжэ, гуралхын ухаа муутай үхиүүдэй колонида байха гэжэ врачнар хэлэ... Яһан урагшагүй үйгэ хүбүнтэй хүн байгаа гэшынэ даа! Хүбүнтэй үнхэнэй үнхэнэй тогтоотой хэбэртэй, теэд жал һургуулида оробогүй. Үетһөө үлһэб... Дамба архиаа ухаа болһонгүй даа!..» гэжэ тэрэ гэжшэнэ. Хубсангийн муухан, һанаа үнөөндэ аотаж салһаа урид хугшэрһэн шарайн уйда даралданхай.

Зүрх үбдэхөөр байба. Энэ бүлэдэ мүнөө тохёдолгошо аюул булганда аймшатай, тэрэ булганай толгой дээрэ буужа болохо байна гэжэ һанан гэхэдэ зөбүүрхэмээр байба. Дамбын эсгэ табн гаража ябагараа архиа шатажа наба барһан юм. Тэрэ нутаг соогоо суутай уудал хүнүүдэй нэгэн байгаа. Архиаашые һаа түлөөө алдадаггүй, ажаллаад ээ, бүлэнэрөө тэжээгдэд лэ ябадг һон гэжэ хэлсэдэг. «Һайн сэдхэлхэтэй, хорогүй бэлэй, хэдшые уугаа һаа, минни ойро үбһөөр хүрөөгүй юм даа!» гэжэ Дамбын ажы хэлэб. Гэбшые тэриние архи гаминаагүй, алаһан байба. Архи мүн тэрэнэй ганса хүбүүе, баһа ашанарынь гаминаагүй, угаа таһарха туйдан, хүргэбэ.

Зарим буржуазна гүрөнүүдтэ хара тамхил, архи, шажан мүргэл хүн зоний ухаа балартуулаха, эрхэ сүлөө, шэнэ байдал тухай бодохынь болгохо талаар мүлжэгшэ ангийн зөбсөг болонхой ааб даа. Тимэ обществодо ажаһууһан зондо архи хадаа хохидол асархал өһоороо асарна. Теэд манай гүрэндэ һуһан Дамба, тэрэнэй эсгэ ямар шалтагаанаа архиада орохо, хосорхо болооб? Тэдэндэ ажал, һургуули ба амгалан байдал, мүн бэлгэ шадбарашые харуулаха бүлм аргынь гүрмнэй олгоһон байгаа ха юм. Архиада ороһон шалтагаанынь манай обществын социална байдалтай холбоһой. Гэбшые Дамбын билин, нимэ аймшатай аюулда оролго нэгэ үндэһэтэй гэжэ тэднээр хөөрлөөд байхдаа ойгоом һэмди.

Тэрэ айлтай ганса хүбүүн һан. Эрхэһөгөөр үндһин ааб даа, юмээр дутаагүй, арбалхын һүүдээр бү...

УГАА УҮАНДА...

Тэднэйгэ үнхэнэй ябаггүй байһан аад, нэгэтэ ошоходонмай, һангаминий уйлаха нууба. «Басагыемнай болһиницада абаа, хээшые гарахань мэдэгдэнгүй. Хүндэхи үбһөн гэжэ, гуралхын ухаа муутай үхиүүдэй колонида байха гэжэ врачнар хэлэ... Яһан урагшагүй үйгэ хүбүнтэй хүн байгаа гэшынэ даа! Хүбүнтэй үнхэнэй үнхэнэй тогтоотой хэбэртэй, теэд жал һургуулида оробогүй. Үетһөө үлһэб... Дамба архиаа ухаа болһонгүй даа!..» гэжэ тэрэ гэжшэнэ. Хубсангийн муухан, һанаа үнөөндэ аотаж салһаа урид хугшэрһэн шарайн уйда даралданхай.

Зүрх үбдэхөөр байба. Энэ бүлэдэ мүнөө тохёдолгошо аюул булганда аймшатай, тэрэ булганай толгой дээрэ буужа болохо байна гэжэ һанан гэхэдэ зөбүүрхэмээр байба. Дамбын эсгэ табн гаража ябагараа архиа шатажа наба барһан юм. Тэрэ нутаг соогоо суутай уудал хүнүүдэй нэгэн байгаа. Архиаашые һаа түлөөө алдадаггүй, ажаллаад ээ, бүлэнэрөө тэжээгдэд лэ ябадг һон гэжэ хэлсэдэг. «Һайн сэдхэлхэтэй, хорогүй бэлэй, хэдшые уугаа һаа, минни ойро үбһөөр хүрөөгүй юм даа!» гэжэ Дамбын ажы хэлэб. Гэбшые тэриние архи гаминаагүй, алаһан байба. Архи мүн тэрэнэй ганса хүбүүе, баһа ашанарынь гаминаагүй, угаа таһарха туйдан, хүргэбэ.

Зарим буржуазна гүрөнүүдтэ хара тамхил, архи, шажан мүргэл хүн зоний ухаа балартуулаха, эрхэ сүлөө, шэнэ байдал тухай бодохынь болгохо талаар мүлжэгшэ ангийн зөбсөг болонхой ааб даа. Тимэ обществодо ажаһууһан зондо архи хадаа хохидол асархал өһоороо асарна. Теэд манай гүрэндэ һуһан Дамба, тэрэнэй эсгэ ямар шалтагаанаа архиада орохо, хосорхо болооб? Тэдэндэ ажал, һургуули ба амгалан байдал, мүн бэлгэ шадбарашые харуулаха бүлм аргынь гүрмнэй олгоһон байгаа ха юм. Архиада ороһон шалтагаанынь манай обществын социална байдалтай холбоһой. Гэбшые Дамбын билин, нимэ аймшатай аюулда оролго нэгэ үндэһэтэй гэжэ тэднээр хөөрлөөд байхдаа ойгоом һэмди.

Тэрэ айлтай ганса хүбүүн һан. Эрхэһөгөөр үндһин ааб даа, юмээр дутаагүй, арбалхын һүүдээр бү...

Тэднэйгэ үнхэнэй ябаггүй байһан аад, нэгэтэ ошоходонмай, һангаминий уйлаха нууба. «Басагыемнай болһиницада абаа, хээшые гарахань мэдэгдэнгүй. Хүндэхи үбһөн гэжэ, гуралхын ухаа муутай үхиүүдэй колонида байха гэжэ врачнар хэлэ... Яһан урагшагүй үйгэ хүбүнтэй хүн байгаа гэшынэ даа! Хүбүнтэй үнхэнэй үнхэнэй тогтоотой хэбэртэй, теэд жал һургуулида оробогүй. Үетһөө үлһэб... Дамба архиаа ухаа болһонгүй даа!..» гэжэ тэрэ гэжшэнэ. Хубсангийн муухан, һанаа үнөөндэ аотаж салһаа урид хугшэрһэн шарайн уйда даралданхай.

Зүрх үбдэхөөр байба. Энэ бүлэдэ мүнөө тохёдолгошо аюул булганда аймшатай, тэрэ булганай толгой дээрэ буужа болохо байна гэжэ һанан гэхэдэ зөбүүрхэмээр байба. Дамбын эсгэ табн гаража ябагараа архиа шатажа наба барһан юм. Тэрэ нутаг соогоо суутай уудал хүнүүдэй нэгэн байгаа. Архиаашые һаа түлөөө алдадаггүй, ажаллаад ээ, бүлэнэрөө тэжээгдэд лэ ябадг һон гэжэ хэлсэдэг. «Һайн сэдхэлхэтэй, хорогүй бэлэй, хэдшые уугаа һаа, минни ойро үбһөөр хүрөөгүй юм даа!» гэжэ Дамбын ажы хэлэб. Гэбшые тэриние архи гаминаагүй, алаһан байба. Архи мүн тэрэнэй ганса хүбүүе, баһа ашанарынь гаминаагүй, угаа таһарха туйдан, хүргэбэ.

Зарим буржуазна гүрөнүүдтэ хара тамхил, архи, шажан мүргэл хүн зоний ухаа балартуулаха, эрхэ сүлөө, шэнэ байдал тухай бодохынь болгохо талаар мүлжэгшэ ангийн зөбсөг болонхой ааб даа. Тимэ обществодо ажаһууһан зондо архи хадаа хохидол асархал өһоороо асарна. Теэд манай гүрэндэ һуһан Дамба, тэрэнэй эсгэ ямар шалтагаанаа архиада орохо, хосорхо болооб? Тэдэндэ ажал, һургуули ба амгалан байдал, мүн бэлгэ шадбарашые харуулаха бүлм аргынь гүрмнэй олгоһон байгаа ха юм. Архиада ороһон шалтагаанынь манай обществын социална байдалтай холбоһой. Гэбшые Дамбын билин, нимэ аймшатай аюулда оролго нэгэ үндэһэтэй гэжэ тэднээр хөөрлөөд байхдаа ойгоом һэмди.

Тэрэ айлтай ганса хүбүүн һан. Эрхэһөгөөр үндһин ааб даа, юмээр дутаагүй, арбалхын һүүдээр бү...

Тэднэйгэ үнхэнэй ябаггүй байһан аад, нэгэтэ ошоходонмай, һангаминий уйлаха нууба. «Басагыемнай болһиницада абаа, хээшые гарахань мэдэгдэнгүй. Хүндэхи үбһөн гэжэ, гуралхын ухаа муутай үхиүүдэй колонида байха гэжэ врачнар хэлэ... Яһан урагшагүй үйгэ хүбүнтэй хүн байгаа гэшынэ даа! Хүбүнтэй үнхэнэй үнхэнэй тогтоотой хэбэртэй, теэд жал һургуулида оробогүй. Үетһөө үлһэб... Дамба архиаа ухаа болһонгүй даа!..» гэжэ тэрэ гэжшэнэ. Хубсангийн муухан, һанаа үнөөндэ аотаж салһаа урид хугшэрһэн шарайн уйда даралданхай.

Зүрх үбдэхөөр байба. Энэ бүлэдэ мүнөө тохёдолгошо аюул булганда аймшатай, тэрэ булганай толгой дээрэ буужа болохо байна гэжэ һанан гэхэдэ зөбүүрхэмээр байба. Дамбын эсгэ табн гаража ябагараа архиа шатажа наба барһан юм. Тэрэ нутаг соогоо суутай уудал хүнүүдэй нэгэн байгаа. Архиаашые һаа түлөөө алдадаггүй, ажаллаад ээ, бүлэнэрөө тэжээгдэд лэ ябадг һон гэжэ хэлсэдэг. «Һайн сэдхэлхэтэй, хорогүй бэлэй, хэдшые уугаа һаа, минни ойро үбһөөр хүрөөгүй юм даа!» гэжэ Дамбын ажы хэлэб. Гэбшые тэриние архи гаминаагүй, алаһан байба. Архи мүн тэрэнэй ганса хүбүүе, баһа ашанарынь гаминаагүй, угаа таһарха туйдан, хүргэбэ.

Зарим буржуазна гүрөнүүдтэ хара тамхил, архи, шажан мүргэл хүн зоний ухаа балартуулаха, эрхэ сүлөө, шэнэ байдал тухай бодохынь болгохо талаар мүлжэгшэ ангийн зөбсөг болонхой ааб даа. Тимэ обществодо ажаһууһан зондо архи хадаа хохидол асархал өһоороо асарна. Теэд манай гүрэндэ һуһан Дамба, тэрэнэй эсгэ ямар шалтагаанаа архиада орохо, хосорхо болооб? Тэдэндэ ажал, һургуули ба амгалан байдал, мүн бэлгэ шадбарашые харуулаха бүлм аргынь гүрмнэй олгоһон байгаа ха юм. Архиада ороһон шалтагаанынь манай обществын социална байдалтай холбоһой. Гэбшые Дамбын билин, нимэ аймшатай аюулда оролго нэгэ үндэһэтэй гэжэ тэднээр хөөрлөөд байхдаа ойгоом һэмди.

Тэрэ айлтай ганса хүбүүн һан. Эрхэһөгөөр үндһин ааб даа, юмээр дутаагүй, арбалхын һүүдээр бү...

Һаахаруу

Нүхарни гэрээ задалжа, онлоо тэвшнэ урилха болоходоо, туһамарһан болохыемни намгайгаа гуйда гэжэ. Боллоото сэлтээ ошоһоб. Газаань машина ерөнхил, дарлансануудмын ашажа байба.

— Дамба, гэрэйнгэ хана, шала, потолоогые номерлоо гүш даа?—гэжэ асууб.

— Тингэжэ үлүү хүдэлжэри гаргаһанай талаар бөшэ аал даа.

— Гэбэ тэрэм.

Шог

— Теэд даһин табихдаа хайшан гэдэ эбэбын олохо хүмши?

— Халл даа, юрэдөө, юу хэлээб гэжэ хэлэнэ даа. Наһаараа һуһан гэрээ мөдөхөгүй һон гүб даа.—гэбэ тэрэм.

Нигэжэ табижархихадань, арсаха аргамни халажа:

— Дураа мэдһш даа,— гэжэ һаахаршаг зантай нүхарөө хэлээд, гэрэни задалалсаа, шэнэ буусада абаашажа хаялсаа һом. Задалаад, гэрээ арбан хонго соо хубхэндөөд табижархиха нүхарни, хэды һара эблүүжэ ялжа зобоходоо, тархаа шажа, хүнэй үгэ дулаагүйдөө мүнөө хүрэтэр гэмтэлэг.

Д. ЖАЛСАНОВ.

СЕМЕН ДМИТРИЕВИЧ ДУНАЕВ

1931 ондо партиан күрүды дүүргөнөһингэ БУРС-эй Бурядай обком дэлдэ эрэд. «Правда Буряда» (тинхэлэ «Бурят-Монгол») газетин редакция гэгэжэ. С. Д. Дунаев 30 тэмдэгийн редакция эрэд оролгоһон, харуусалгата эрэд тарай, ТАСС-ай ба Бүрэдэ радиогой корреспонденцента эрэд. С. Д. Дунаев пенсия эрэд хурэтэрөө «Правда Буряда» редакцияда хүдэлһон байба.

Манай республикын үнхэй журналист, уран зөбөһош Семен Дмитриевич Дунаев удаан саг соо хүндөөр үбшлөөд, далан нэгтэйдэ 1970 оной февраллин 12-то наһа баяа.

Семен Дмитриевич 1899 ондо Горьковско областини Гореве тосхондо, үгтэй тарнашанай бүдэдэ түрһон юм. Арба наһатайдаа хүдлһонэй ажал бөдөрхэ багтай болһон байгаа. Бүри эдир наһанаа литератураар һонирходог болохо, литература кружок эмчилхээ, шүлгүүдые, баснинүүдые бэшэжэ эхлээ.

С. Д. Дунаев 1919 ондо Советск Союзай Коммунист партиин заргэдэ ороод, таби гаран жэлэй турша соо тэрэндэ, ардага үнэн сэхээр алба хээ, сөһл сурталтай фронтин хатуужалтай хүдэлмэрильгэшэ байгаа.

Цыгнувои Доржо үбгөжөөһөө аша хүбүүн Баатарын бэшэжэ абаба.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБДЕЕВ

Унхэй журналист, дүүрэг болһо

ДУНАЕВ
Семен Дмитриевич

наһа бараһан тухай Буряда «Журналистундай холбоон» Буряда АССР-эй Уран зөбөһош холбоон. «Правда Буряда» «Буряда үнэ», «Молодёжь» «Буряда» газетунууды ба «Буряда» журналтай редакция гашуудалтайгаар мэдээһин, рөлхид ба дүһэнхэлдэ ши лалаа элрхүүлэн мэдүлнэ.

Хүдөөлүүдэд февраллин 14 ный 14 части. Карл Маркс бөлүвар. 31, кв. 26.

Манай адрес, телефон

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина
Телефон: редактора — 511
примённая — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-46, секретаря — 50-52, зам. секретаря — 66-76, ответ. секретаря — 60-91, сельхоз хожайства — 64-36, 63-88, отделе культуры — 56-23, отделе культуры в строительстве — 61-35, советского строительства — 69-58, культуры в школе — 60-21, писем и вафельной почты — 69-58, культуры в школе — 60-21, информации — 34-05, отделе технической помощи — 56-62, местного бюро 57-68, фотобюро — 33-61.

ХӨӨЛЭНТИИ НУУР

(Үнэн болоһон ушар)

эрэдэ дүтэлнэ. Хөөлэнтини нуурай баруун бөсдэ, Яхим нугада, хорин дүрбөн һурһан ханхан сомогдоод, айхабтар үндэр саруунаар баруун тэнгэрини тоноо дээрэ тобойлдоно.

... Теэд би һаяхан, 196... оной зун, залуу хүбүүн бөшэ, харин дайн дажарта гэмтэһэн, наһатай үбгөжөөд болоод. Хөөлэнтини нуурай эрьсэр ябаба. Ай даа, наһанай һанхан нуур! Намһаа түрүүн, намһаа эхээр муудаһоно! Тойроод хахалһан газар. Яхим нуга соо нэгэ заахан һури һууна. Нуурай баруун эрьсэд хэдхэн лэ хатанхай улаһан харагдана. Манашые үгы, шуудыише үгы,— хон жи. Нуурай унашые дундаржа шэргэшихэй. Хургад горхоншые урсахал хүрээжэ эрхээ болһонхой.

Ай хада! Ягааа гэшэбши. Хөөлэнтини нуур!

Цэрен РЫГЗЕНОВ.
Хэжэнгын аймаг.
Хүхэ-Добо нутаг.

Угы даа. Тэднэй 3 хүчиннэ оройдол 9-10 класс дүүргэһн, нэгэһини — механизатор, нүгөөдэнь — шэрдэгшэ-штукатуршан хүчиннэ... агрономой тушаалда абаал даа. Нүхэр Литвина нимэл элбэг гартай, эльгэ нимгэтэй хүн байшоол.

Хэжэнгын аймагай сорто туршалгын унастогые даагца М. А. Горина тэрэнэй нүхэр А. С. Горин хоёр Анна Александровнае бурхандад адли һайн хүн гэжэ тоолодог, айланжаа эрээ һань, гар дээрэ үргэжэ абахаһаа наагуур байдаг гэлсэнэ. Теэд гэрэй эзэн А. Горин өөрөө оройдол тракторист мөргэжэлтэй хүн аад, һангамангаа дали доро, хургаар үлгэжэ юмээ хээгүй, туһалагшань хаража байгаа юм бээ. Эндэ тэриниень онгилхо, уудалхаа һанангайбди.

Аймагуудайнгаа сорто туршалгын унастогые һань, бөрхэ, мөргэжэлтэй хүнүүдэр бөхжүүлхэ, бүридхэхэһини гээд, Анна Александровна нелдоно унастогые даагшын туһалагшадаар б хүчинэ нэмэжэ абаа. Одоол тэрэнэй элбэг ургамалай олон ондоо сортын үрбэ тушажа, һайн үр дүн туйлаха, тэриние үргэнөөр дэлгэрүүлжэ шадаха — дээдэ эрдэмтэй мөргэжэлтэд, ажаллаа арбан хургандаал мэдэхэ агрономууд байгаа ёһотой гэжэ һанахат.

Угы даа. Тэднэй 3 хүчиннэ оройдол 9-10 класс дүүргэһн, нэгэһини — механизатор, нүгөөдэнь — шэрдэгшэ-штукатуршан хүчиннэ... агрономой тушаалда абаал даа. Нүхэр Литвина нимэл элбэг гартай, эльгэ нимгэтэй хүн байшоол.

Хэжэнгын аймагай сорто туршалгын унастогые даагца М. А. Горина тэрэнэй нүхэр А. С. Горин хоёр Анна Александровнае бурхандад адли һайн хүн гэжэ тоолодог, айланжаа эрээ һань, гар дээрэ үргэжэ абахаһаа наагуур байдаг гэлсэнэ. Теэд гэрэй эзэн А. Горин өөрөө оройдол тракторист мөргэжэлтэй хүн аад, һангамангаа дали доро, хургаар үлгэжэ юмээ хээгүй, туһалагшань хаража байгаа юм бээ. Эндэ тэриниень онгилхо, уудалхаа һанангайбди.

Аймагуудайнгаа сорто туршалгын унастогые һань, бөрхэ, мөргэжэлтэй хүнүүдэр бөхжүүлхэ, бүридхэхэһини гээд, Анна Александровна нелдоно унастогые даагшын туһалагшадаар б хүчинэ нэмэжэ абаа. Одоол тэрэнэй элбэг ургамалай олон ондоо сортын үрбэ тушажа, һайн үр дүн туйлаха, тэриние үргэнөөр дэлгэрүүлжэ шадаха — дээдэ эрдэмтэй мөргэжэлтэд, ажаллаа арбан хургандаал мэдэхэ агрономууд байгаа ёһотой гэжэ һанахат.

ОНЬҮОН УГЭНҮҮД

Өөрын ажал
Алтанһаа үлүү.
Багшаа хүндэлһон хүн
Багша боложо ябахэ.
Муу эрэ архини хойноһоо.
Һайн эрэ һургаалтай хойноһоо.
Хүнэй хурса—ухаан
Хутагын хурса—эри.
Һайн һанаан—амгалан,
Муу һанаан—зоболон.
Ажал хэхээ хүн түрэдэг.
Ашаа шэрэхээс унаган түрэдэг.
Ажаллаар баяжадаг,
Архар үгырдэг.

Цыгнувои Доржо үбгөжөөһөө аша хүбүүн Баатарын бэшэжэ абаба.

хүдэлбөрлөгшөтэй байхдаа ягаа шые һайн бээ гэжэ һууна ха юм.

А. А. Литвина баһал «тохир хурган аман тээшээ» гэжэ, хүдөө ажахын институтай экономикна факультеттэ һурадаг өөрынгөө хубүүе Улаан-Удын сортоустогта ургамалай хорхой шүүмүлтэй тэмсэхэ үлдэтэй, һарын 120 түхэбэ. Тэрэн хэдэн һара гэнэдэ ошоогүй гүртээ тархангай тэмсэхэ, ажалай «дүршэл» оложо байна хаш.

— Угы юундэ эдэ ажалдаа ёһотой агрономууды оложо табинагүйбта? — гэжэ шалгаһадай асуухдаа, нүхэр Литвина:

— Агрономууд одоногуй, тэднине газар дороһоо малтажа абаха гүб,— гэжэ сүхэлдана.

Харин тинхэдэнь Хүдөө ажахын министрствын кадрнуудай танагайхди:

— Мүнөө республика соо дээдэ эрдэмтэй агрономуудһаа олон юумэ үгыл. Энэ руу ажал бөдөрөөд гуйлдогшэд,— гэжэ хэлээд.

Эгээл эдэ мэтлээ боложо, республика дотор һайн сортын туршалга дотор һайн сортын республика, бусдыше ургамалундэй үрбэ хүрэнгэ үгы гэжэ унхөөр шаг шууаан гарана бэшэ гү гэжэ һанахаар.

В. ГЫРГЕНОВ,
М. НАМЖИЛОВ.